

“Αγιοι Κολλυβάδες”

Ἐκκλησιαστική Ἐπιθεώρησι ὀρθοδόξου πίστεως ζωῆς καί ὁμολογίας

Ἐπεύθυνος ἐκδόσεως: π. Νικόλαος Δημαρᾶς Δρ. Ν.

Ἰανουάριος 1995 (α)

Πῶς χάσαμε τόν Παράδεισο...

Μέ πολλή πονηριά ὁ Διάβολος, ἐπειδὴ ἐφθόνησε τόν ἄνθρωπο, γιά τήν πολλήν ἀπόλαυσιν καί εὐφροσύνην στήν ὁποία ζοῦσε καί τόν περιέρρεε ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ, χρησιμοποίησε τήν ἀπάτη καί ξεγέλασε τήν γυναῖκα καί ἡ γυναῖκα ἀπατηθεῖσα παρέβη τήν ἐντολή (Α, Τιμοθ. β, 14) καί διά τῆς γυναικός ἐγινε παραβάτης καί ὁ ἄνδρας. Αὐτό εἶναι τό κακόν ἰδίωμα τοῦ Διαβόλου, ὁ φθόνος κατά τόν Μέγαν Βασίλειον (ΒΕΠΕΣ, 56, 302). Ὁ Διάβολος ἐφθόνησε τόν ἄνθρωπον, ὅταν εἶδεν ἀγγέλους παιδαγωγούς νά τόν καθοδηγοῦν καί ὁ Θεός νά συνδιαλέγεται στήν ἴδια γλῶσσα μέ τούς ἀνθρώπους καί γενικά νά παιδαγωγῆται μέ κάθε τρόπον ὁ νήπιος παῖς τοῦ Θεοῦ γιά νά ὁμοιάσῃ στόν Δημιουργό του. (Μ. Βασιλείου, ὁ. π. σελ.301). Μέ πανουργία ὁ πονηρός ἐξώθησε τούς πρωτοπλάστους στήν ἀμαρτία καί στόν θάνατο ἐπειδὴ τούς ἐφθόνησε (Γρηγορίου Θεολόγου, Ρ.Γ., 36, 612 καί Σοφία Σολομῶντος, Β, 24). Ἐπρόσεξεν ὁ ἀρχέκακος τό εὐάλωτο καί τήν συμπάθεια τῆς γυναικείας φύσεως καί τήν εὐκολίαν πρός τήν ἀρετή τήν

μετέβαλε σέ κακία. (Μ. Βασιλείου, Ρ.Γ. 31, 1453).

Ὁ Διάβολος εἶναι ψεύστης καί πατέρας τοῦ ψεύδους (Ἰωάν. Β, 44) καί πανοῦργος. Διότι ἐάν τό κακόν προβαλόταν ἀπό τόν Διάβολο γυμνό, ὅπως ἔχει, δέν θά ξεγελιόταν ὁ ἄνθρωπος. Γιαυτό ἔμιξε τό κακόν ὁ πονηρός μέ φαινόμενον καλόν ὡς πρός τήν αἴσθησι καί τό ἀποτέλεσμα καί ἔτσι ἐξαπάτησε τούς ἀνθρώπους. Ἡ γυναῖκα ἐξαπατήθηκε ἀπό τό πονηρόν θηρίον, τόν Διάβολον, πού τῆς εἶπε ὅτι ἀμαρτάνοντας ὄχι μόνον δέν θά πεθάνουν ἀλλά θά γίνουν καί ἴσοι μέ τόν Θεόν. Εἶπε στήν γυναῖκα ὁ Διάβολος: <<δέν θά πεθάνετε ἂν φάγετε, ἀλλά ὁ Θεός σᾶς ἀπαγόρευσε νά φάγετε ἀπό αὐτό τό ξύλον, ἐπειδὴ γνώριζε ὅτι τήν ἡμέρα πού θά φάγετε ἀπό αὐτό θά ἀνοίξουν τά μάτια σας καί θά γίνετε καί σεῖς θεοί, γνωρίζοντας τό καλόν καί τό πονηρόν. Καί εἶδεν ἡ γυναῖκα ὅτι τό ξύλον ἦταν ὡραῖον εἰς βρῶσιν καί τῆς φάνηκε ὁμορφο στά μάτια καί ὅτι εἶναι καλό νά κατανοήσῃ (αὐτό πού τῆς ὑποσχέθηκε ὁ Διάβολος!) καί ἀφοῦ πήρε ἀπό τόν καρπόν αὐτοῦ ἔφαγε, καί ἔδωσε καί στόν ἄνδρα τῆς μετά ἀπό αὐτήν καί ἔφαγαν. (Γεν. Γ, 1-6).

Παρέβησαν λοιπόν οἱ πρωτόπλαστοι τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ πού τούς εἶπε: <<μή φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ>> (Γεν. Β, 17). Ἔτσι συνετελέσθη ἡ προπατορική ἀμαρτία... Ὁ πρωτόπλαστος Ἀδάμ ἔχασε τήν ζωή καί βρῆκε τόν θάνατο.

Ἡ πτώσις τοῦ Ἀδάμ μέσα στόν Παράδεισο εἶναι πτώσις τῆς ὅλης ἀνθρωπότητος. Διότι στόν Ἀδάμ ἔχει περιληφθῆ ἀπό τόν Θεόν ὅλον τό ἀνθρώπινον γένος. Στήν πρώτη κατασκευή ἔχει περιληφθῆ διά τῆς θείας προγνώσεως καί τῆς δυνάμεως ὀλόκληρη ἡ ἀνθρωπότητα κατά τόν Ἅγιον Γρηγόριον Νύσσης (Ρ.Γ. 44, 185). Γιαυτό τόν λόγο στό πρόσωπο τοῦ Ἀδάμ ὅλοι ἀμάρτησαν καί διαμέσου ἑνός ἀνθρώπου εἰσηλθε ἡ ἀμαρτία στόν

κόσμο καί διαμέσου τῆς ἀμαρτίας ὁ θάνατος. (Ρωμ. Ε, 12).

Μετά τήν ἀμαρτία καί τήν παρακοή ἐπαληθεύτηκε ὁ θεῖος λόγος ὅτι τήν ἡμέρα πού θά ἔτρωγαν οἱ πρωτόπλαστοι ἀπό τό ξύλο τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καί τοῦ κακοῦ θά πέθαιναν μέ θάνατον. (Γεν. Β, 17). Καρπός τῆς ἀμαρτίας εἶναι ὁ θάνατος κατά τόν **ἅγιο Γρηγόριο Νύσσης**, (P.G. 44, 1021). Καί <<τά ὀψώνια τῆς ἀμαρτίας θάνατος>> (Ρωμ. ΣΤ, 23)

Μέ τήν μετάληψι τοῦ καρποῦ ἀπό τό ξύλον τῆς γνώσεως <<ἄνοιξαν τά μάτια τῶν πρωτοπλάστων καί γνώρισαν ὅτι ἦσαν γυμνοί>>. Τί σημαίνει τό <<ἄνοιξαν τά μάτια τους>>; Μετά τήν ἀμαρτία ἔλαβαν αἰσθησι τῆς γυμνότητος καί τῆς ἐκπτώσεως τῆς δόξας, πού ἀπολάμβαναν πρίν ἀπό τήν βρῶσιν ἀπαντά ὁ **Ἅγιος Χρυσόστομος** (P.G. 53, 132). Ἡ παράβασις τῆς ἐντολῆς ἀφαίρεσε ἀπό τούς πρωτοπλάστους <<τό ἱμάτιον>> ἐκεῖνο τῆς δόξης, μέ τό ὁποῖον ἦσαν καλυμμένοι καί ἀμέσως τούς δημιούργησε τήν αἰσθησι τῆς γυμνότητος καί τῆς ἀπερίγραπτης ντροπῆς (**Ἅγιος Χρυσόστομος**, P.G. 53, 131). <<Πρόσεχε ἀπό ποιά δόξα σέ ποιά κατάντια κατέπεσαν οἱ πρωτόλαστοι. Αὐτοί οἱ ὅποιοι πρό τῆς παρακοῆς ζοῦσαν ὡς ἐπίγειοι ἄγγελοι ἐπινοοῦν γιά κάλυμμα φύλλα συκιάς. Τόσο μεγάλο εἶναι τό κακό τῆς ἀμαρτίας. Ὅχι μόνον μᾶς ἀπομακρύνει ἀπό τήν εὖνοια τοῦ Θεοῦ, ἀλλά καί σέ πολλή μεγάλη ντροπή καί ταπεινότητα μᾶς ρίχνει καί μᾶς ἀφαιρεῖ τήν παρρησία τονίζει ὁ **Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος** (P.G. 53, 133).

Ὁ Διάβολος κατέβασε τόν ἄνθρωπο ἀπό τήν Ἱερουσαλήμ στήν Ἱεριχώ, ἀπό τά ψηλά στά χαμηλά, στήν ἄλμυρή θάλασσα τῆς ἀμαρτίας καί τοῦ θανάτου. Ὁ κλέπτης καί ληστής ἐπλήγωσε τόν ἄνθρωπο καί τόν ἐγύμνωσε ψυχικά. Πληγή τῆς ψυχῆς εἶναι ἡ ἀμαρτία. Γύμνωσις τῆς ψυχῆς εἶναι ἡ ἀπόθεσις τοῦ ἐνδύματος τῆς ἀφθαρσίας. Ἡ δέ ἀμαρτία ἀφανιστική τῆς Χάριτος καί θάνατος εἶναι κατά τόν Μέγαν Βασίλειον. (ΒΕΠΕΣ, 56, 303).

Μέ τήν διάπραξι τῆς ἀμαρτίας πραγματοποιήθηκε αὐτό πού εἶπε ὁ Θεός στούς πρωτοπλάστους ὅτι θά συνέβαινε: <<θανάτῳ ἀποθανεῖσθε>> εἶπεν ὁ Κύριος. (Γεν. Β, 17).

Ὡς θάνατος τῆς ψυχῆς ὀρίζεται ἀπό τούς Πατέρες μας καί τήν Ἅγίαν Γραφήν, ἡ ἀποφοίτησις ἀπό τήν ψυχὴν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, δηλαδή ἡ ἐγκατάλειψις τῆς ψυχῆς ἀπό τό Ἅγιον Πνεῦμα. Γιατί τό Ἅγιον Πνεῦμα δέν μένει σέ σῶμα κατάχρεο στήν ἀμαρτία. (Σοφία Σολομώντος Α, 4). Ὅπως δηλαδή τό σῶμα ζῆ παρουσίας τῆς ψυχῆς ἔτσι καί ἡ ψυχὴ ζῆ παρόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Καί ὅπως ὅταν ἡ ψυχὴ χωριστεῖ ἀπό τό σῶμα τό σῶμα μένει νεκρό, ἔτσι καί ἡ ψυχὴ νεκρώνεται ὅταν τό Ἅγιον Πνεῦμα τήν ἐγκαταλείψῃ. Δέν φθάνει ὡστόσο στήν ἀνυπαρξία ἀλλά ζῆ μιὰ ζωὴ χειρότερη καί ἀπό ὅποιονδήποτε σωματικό θάνατο, ὅπως εἶπεν ὁ Κύριός μας γιά τούς νεκρούς στήν ψυχὴ: <<ἄφησε τούς νεκρούς νά θάψουν τους νεκρούς τους>> (Λουκ. ΙΕ, 32. Ἁγίου Ἰσιδώρου Πηλουσιώτου, P.G. 78, 932). **Κυρίως θάνατος εἶναι ὄχι αὐτός πού χωρίζει τήν ψυχὴ ἀπό τό σῶμα ἀλλά αὐτός πού χωρίζει τήν ψυχὴ ἀπό τόν Θεόν. Ὁ Θεός εἶναι ζωὴ.** Αὐτός δέ πού χωρίζεται ἀπό τήν ζωὴ ἔχει πεθάνει, ἐπειδὴ ἔχασε τόν ζωοποιό του σύνδεσμο μέ τόν Θεόν, τήν παρρησίαν του πρὸς τόν Θεόν. (**Ἁγίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας**, P.G. 77, 1088-89). Μέ τήν ἀμαρτία τοῦ Ἀδάμ πέρασε ὁ θάνατος σέ ὅλους τούς ἀνθρώπους. (Ρωμ. Ε, 12). Ἐπειδὴ ἀναμίχτηκε ὁ θάνατος ἄπαξ μέ τήν ἀνθρώπινη φύσι, πέρασε καί ἡ νεκρότης στούς διαδόχους τῶν πρωτοπλάστων. Γιαυτό κληρονομήσαμε νεκρόν βίον, ἐπειδὴ, ὅπως ἐξηγεῖ ὁ **Ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης**, ἡ ζωὴ μας τρόπον τινά ἀπέθανεν. Νεκρὴ εἶναι ἡ ζωὴ μας ἐπειδὴ στερήθηκε τήν ἀθανασία. (P.G. 44, 1021)

Στό πρόσωπο τοῦ Ἀδάμ πεθαίνουν ὅλοι τόν θάνατο τῆς ἀμαρτίας, ὅπως σημειώνει ὁ **Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος**. (P.G. 61, 336).

Ὁ πανυπεράγαθος ὁμως Κύριος ἔρχεται πρὸς τόν ἄνθρωπον ὡς ἰατρός πρὸς τόν ἄρρωστον καί κάμνοντα, πού χρειάζεται πολλήν θεραπείαν καί τόν ἐρωτᾷ καί ἀπόκρισιν δέχεται, γιά νά λάβῃ ἀφορμὴ νά δείξῃ τήν ἀφατη φιλανθρωπία Του ἀκόμη καί μετά τήν τόσο μεγάλη παράβασι. (**Ἁγίου Ἰωάννου Χρυσόστομου**, P.G. 53, 138).

(Στό ἐπόμενο φύλλο μας ἡ συνέχεια)